

ELEVSAMVÆR ER IKKE NØDVENDIGVIS SOSIALPEDAGOGIKK

I folkehøgskolen er møtet med eleven sentralt. Alle som jobber i folkehøgskolen må bruke sin arena for å gjøre møte med elevene optimalt. Elevsamværet før- og etter undervisning er særskilt for skoleslaget. Dersom man er ansatt i folkehøgskolen må man bruke de muligheter og den arena man deler sammen med elevene for å bidra til elevenes trivsel og utvikling.

ALLE ANSATTE HAR ANSVAR FOR Å SKAPE GODE ELEVMØTER PÅ SIN ARENA

Ut fra en slik forståelse har alle ansatte elevmøter og elevsamvær. I en slik utvidet kontekst er også sosialpedagogikk og undervisning er en del av elevsamværet på lik måte med kokkens møter med elevene, men alt elevsamvær er ikke nødvendigvis sosialpedagogikk.

«Det er det pedagogiske personalet som skal drive sosialpedagogikk»

Det er det pedagogiske personalet som skal drive sosialpedagogikk, noe som også tydelig fremkommer i deres særavtale:

I «Særavtale for undervisningspersonell i folkehøgskolen, 2015-17» under punkt 2.1 kan vi lese følgende:

"..mest mulig av lærernes arbeidstid brukes sammen med elevene." og

"Lærernes arbeid består i hovedsak av undervisning, sosialpedagogiske oppgaver, andre oppgaver sammen med elevene, kollegialt samarbeid, individuelt arbeid og kompetanseutvikling og samarbeid med foresatte og instanser utenfor skolen"

HVA ER SÅ SOSIALPEDAGOGIKK?

Sosialpedagogikk er et faglig arbeid som utføres av undervisningspersonale som bringer internatet inn som en del av den helhetlige læringsarena.

En måte å systematisere det sosialpedagogiske arbeidet i folkehøgskolen er å dele det inn i tre hovedtyper:

- Planlagt og direkte sosialpedagogisk arbeid
- Planlagt og indirekte sosialpedagogisk arbeid
- Tilstedeværende sosialpedagogisk arbeid

I det planlagte og direkte sosialpedagogiske arbeidet ligger det planlagt sosial interaksjon, samtaler, aktiviteter med elevene (tilsyn, «etasjeserier» etc). I det planlagte og indirekte arbeidet tilrettelegger man for gode sosiale arenaer, er tilgjengelig og bruker pedagogisk skjønn for ev. interaksjon (eks. spillkvelder etc). I det

tilstedeværende sosialpedagogiske arbeidet er man tilstede og tilgjengelig, men bruker pedagogisk innsikt og skjønn i interaksjonen med elevene.

Det sosialpedagogiske arbeidet skal være et arbeid på lik linje med undervisningen, og er med andre ord en pedagogisk oppgave som skal utøves av profesjonelle pedagoger. Man bruker pedagogisk skjønn og innsikt i sin samhandling med elevene.

Denne argumentasjon støttes også av utredningen til Adv. Bjørn Bråthen fra 2011

("SOSIALPEDAGOGISKE TILTAK – BRUK AV UNDERVISNINGSPERSONALE I INTERNAT", skrevet av advokat Bjørn Bråthen 10.6.2011). Her fremkommer noen utdrag fra utredningen:

Spørsmålet som er tatt opp er hvorvidt skolen er forpliktet til å bruke pedagogisk personell på internatet for å ivareta nødvendige sosialpedagogiske tiltak.

Departementet gir således i proposisjonen uttrykk for at det sosialpedagogiske arbeidet i internatet og undervisningssituasjonen må ses på som en integrert helhet.

Det avgjørende spørsmål er imidlertid hvorvidt det er skolens undervisningspersonale eller andre som skal forestå dette arbeidet. Jeg må igjen konstatere at disse sosialpedagogiske tiltakene må anses som en integrert del av læringsprogrammet. Det er derfor naturlig å slutte at det er skolens undervisningspersonale som bør forestå i sosialpedagogiske tiltakene på internatet.

..internatet skal være en integrert del av læringsprogrammet. Jeg ser også at denne forutsetningen kan bli vanskelig å gjennomføre dersom det ikke er det samme personalet som både har tilsyn, og skal drive sosialpedagogiske tiltak på internatet, som faktisk også driver det pedagogiske arbeidet i skolen.

Jeg oppfatter at lovgiver i forbindelse med begge lover vektlegger sosialpedagogiske tiltak som en integrert del av skolens totale læringsprogram. Dette tilsier også at arbeidet må utføres av kvalifisert personell som har forutsetning for å se sammenhengen mellom det pedagogiske og det sosialpedagogiske læringsopplegget og læringsmiljøet.

Det er naturlig å se advokat Bråthens vurderinger i lys av Folkehøgskolelovens § 2b.

Skolen skal ha internat som en integrert del av læringsprogrammet

Her fremkommer det tydelig at folkehøgskolens egenart er at elevenes læringslandskap ikke kun er i «klasserommet», men også i «internatet». Med dette menes etter vår mening både ordinær undervisning og sosialpedagogisk arbeid.

ALL SOSIALPEDAGOGIKK ER ELEVSAMVÆR, MEN ALT ELEVSAMVÆR ER IKKE SOSIALPEDAGOGIKK

Alle ansatte i folkehøgskolen har ansvar for å bruke egen arbeidsarena til å skape gode elevmøter. Elevene skal møte trygge og imøtekommende ansatte. De skal møte voksenpersoner, noen som ser dem og tar ansvar.

«Sosialpedagogikk er et faglig arbeid som utføres av undervisningspersonale»

Det som blir utfordrende er når skoler bruker begrepet sosialpedagogikk på alt elevsamvær og elevmøter. Det kan oppleves som et overgrep dersom en assistent på kjøkkenet for et sosialpedagogisk ansvar, likeledes vil det være en nedbrytning av lærerens egenart og profesjon. All sosialpedagogikk er elevsamvær, men alt elevsamvær er ikke sosialpedagogikk.

Folkehøgskolene burde derfor være ryddig i sin begrepsbruk og hva slags type arbeid man gir de ulike arbeidsgrupper på skolen. Alle har ansvar for de gode elevmøter, mens lærerne har ansvar for det sosialpedagogiske arbeidet – en integrert del av læringssopplegget.

PROFESJONSUTVIKLING I FOLKEHØGSKOLEN

I dag tolkes det sosialpedagogiske arbeidet svært forskjellig på de ulike folkehøgskolene. Noen blander inn tilsynsbegrepet og andre snakker om sosialpedagogikk som «en tilstand og et fokus» som alle ansatte i folkehøgskolen har og bedriver. Etter vårt syn forkludrer en slik tolkning av begrepet forståelsen for de ulike profesjonenes arbeidsoppgaver og kompetanse. Vi tror det ville være en stor fordel dersom skoleslaget enes om en tydeliggjøring av begrepets innhold og karakter. Det er nødvendig å vite hvem, når og hvordan det sosialpedagogiske arbeidet skal utføres for å sikre at vi arbeider etter lovens intensjon og slik at vi lettere kan fremme profesjonsutvikling i folkehøgskolen.

Sindre Vinje
Seniorrådgiver
Folkehøgskoleforbundet

Knut Simble
Generalsekretær
Folkehøgskoleforbundet